

www.iku.edu.tr

KÜLTÜR KOLEJİ

www.kulturbilim.tr /kulturbilim /kulturbilim

KÜLTÜR2000 KOLEJİ

www.kultur2000.kit.tr /kultur2000kult /kultur2000kult

BİLİM KÜLTÜR VE EĞİTİM

Fields Madalyası

"Hiç kimse, başarı merdivenine elleri cebinde tırmanmamıştır."

J. Keith Moorhead

Prof. Dr. Erhan Güzel

erhan.guzel@iku.edu.tr (İstanbul Kültür Üniversitesi)

Nobel kimya ödülünü olarak bizi gururlandıran Prof. Dr. Aziz Sancar çok çalışmanın, kararlılığın ve azmin olağanüstü göstergesi olarak Nobel'i, Orhan Pamuk'tan sonra ikinci kez gündemimize getirdi. Nobel'den önce çok sayıda önemli bilimsel ödül kazanan, 1997 yılından bugüne Amerika Birleşik Devletleri North Carolina-Chapel Hill'de North Carolina Üniversitesi

Biyokimya ve Biyofizik Bölümü'nde Sarah Graham Kenan Profesörü olarak görev yapan Prof. Sancar'ın, 415 bilimsel makalesi var ve bu makalelere çok yüksek atıflar aldı. 31.330. Başarılı bilim adamları hendeğine göre değerlendirilmede de h-99 gibi yüksek bir nota ulaşmış (Bkz. Cumhuriyet /Bilim Teknik/Savur'dan Nobel'e). Kendisini kutluyor ve başarılarının devamını diliyorum.

Bilimsel başarının en önemli ödülleri, Hemen herkesin ortak görüşü olarak Nobel'dir. Ancak burada, Matematik için bir parantez açmak gerekir. Çünkü bilim insanları için en etkin ödülleri olan Nobel, Matematik alanında verilmeyiz. Bunun nedenleri arasında espri içeren hikâyeler olmakla birlikte (Bkz. CBT/Sayı 1407, Sayfa 13), Matematik alanında verilen ve matematikçilerin almayı büyük bir onur olarak kabul ettikleri önemli ödülleri de vardır.

Abel Ödülü, adını 1802-1829 yılları arasında yaşamış ünlü matematikçi Niels Henrik Abel' den alan ödül, 2003 yılından buyana Norveç Matematik Derneği tarafından verilmektedir. Norveç Bilimler Akademisi, uluslararası matematikçilerden oluşan 5 kişilik komiteyle ödülü alacak matematikçiye tespit etmekte ve 1.000.000 \$ değerindeki bir miktarı ödül olarak verilmektedir.

Bôcher Matematik Ödülü, 1923 yılında Amerikan Matematik derneği tarafından Maxime Bôcher anısına verilmeye başlanmıştır. Ödül Analiz dalında son altı yıl için

de sayılı Kuzey Amerika dergilerinde araştırması yayımlanmış matematikçilere veya dernek üyelerine verilmektedir. Ödül miktarı 5.000 \$ dir.

Chauvenet Ödülü, 1925'ten beri her yıl 1.000 \$ lık bir ödül ve sertifika olarak Amerikan Matematik Birliği tarafından, Matematik Birliği üyesi bir matematikçiye verilmektedir. Ödül adını William Chauvenet adındaki matematikçiden almıştır.

De Morgan Madalyası, 1884 yılından bu yana Londra Matematik Derneği tarafından matematiğe önemli katkıda bulunan matematikçilere verilen bir madalyadır. Derneğin ilk başkanı olan Augustus De Morgan anısına verilmektedir. Madalya her üç yılda bir (3'e bölünen yıllarda) ve sadece o yılın 1 Ocak tarihinden sonra İngiltere yaşayan matematikçilere verilmektedir.

Pierre de Fermat Ödülü, 1987 yılından başlayarak her iki yılda bir Paul Sabatier de Toulouse üniversitesi tarafından 45 yaşını aşmamış matematikçilere verilen ve matematikçiler tarafından çok önemsenen bir ödüldür. Ödül miktarı 20.000 Avro'dur.

Fields Madalyası, Uluslararası Matematik Birliği'nin her dört yılda bir yapılan Uluslararası Kongresinde, yaşı 40'ı aşmamış matematikçilere verilen bir ödüldür. Kanadalı matematikçi John Charles Fields'in isteğiyle 1936 yılında verilmeye başlanan ödül, 1950'den bu yana düzenli olarak verilmektedir. Ödülün amacı, matematiğe büyük katkılarda bulunmuş genç matematikçileri belirlemek ve 15.000 Kanada Doları gibi oldukça mütevazı bir ödül ile desteklemektir.

Fields Madalyası, matematikçiler arasında bir matematikçinin alabileceği en itibarlı ödül olarak kabul edilmektedir. Ödülü almak oldukça zordur; ancak, çok önemli sonuçlar elde eden ve gelecek vaad eden matematikçiler alabilmektedir. Özellikle genç matematikçiler ödüle layık görüldüğünden, 1950 yılından sonra Fields Madalyası alan çoğu matematikçi hayattadır; Bu durum Nobel Ödülü için geçerli değildir.

Fields Madalyasının Öyküsü

1924 yılında Toronto'da yapılan ulus-

lararası matematik kongresinde, Alman matematikçileri ve Almanların 1914-1918 Savaşı'ndaki müttefiklerinin matematikçileri davet edilmemiştir.

Kongrenin başkanı Kanadalı matematikçi John Charles Fields (1863-1932) kongre için büyük miktarda parasal destek sağlanmıştı. Fields, kongre için harcanan paradan arta kalanının milliyet ayırımı gözetmeksizin, her dört yılda bir belirlenen 2,3 ya da 4 matematiğe verilecek madalyanın finansmanına ayrılmasını önerdi. Fields'in Mittag-Leffer ile kişisel ilişkisinin ya da Mittag-Leffer'in Nobel ile arasının iyi olmamasının ve Nobel'in matematik ödülü öngörmemesinin, bu öneride rolünün olup olmadığı bilinmiyor. Fields'in bu önerisinin uygulanması kararı, uluslararası matematik birliği tarafından ancak 1932 yılında, Zürih kentinde yapılan kongrede alındı. Fields yeni ölmüştü ve uzun bir mektup bırakmıştı. Mektupta Fields, önerdiği madalyanın finansmanı için 1924 yılında toplanan fonlardan başka kendi servetinden de oldukça yüklü bir miktar bıraktığını belirtiyordu.

Altın olan Fields madalyası için Fields herhangi bir isim önermemişti. Her dört yılda bir yapılan uluslararası matematik kongresinde sırasında, 40 yaşından genç matematikçilere verilen madalyaya, öneri sahibi ve ödül olarak dağıtılacak oldukça yüklü bir miktar bırakan kişi adına Fields Madalyası adı verildi. 1936 yılından buyana Fields Madalyasını alan matematikçilerin listesine baktığımızda (Bkz. http://tr.wikipedia.org/wiki/Fields_madalyas%C4%B1), SSCB ve Batı Almanya gibi sonradan birleşmiş ya da dağılmış ülkeler dâhil olmak üzere, sadece 13 ülkeden matematikçilerin Fields Madalyası aldığı görülür.

Madalya kütüğünde Amerika Birleşik Devletleri'nden 13, Fransa'dan 9 matematikçilerin yer alması, bu ülkelerdeki matematik araştırmalarının yüksekliğini göstermektedir. Listede yer alan diğer ülkelerle birlikte bu iki ülkede bilimsel çalışmalara verilen önem ve destek ile bilim insanı saygınlığı dikkate alındığında başarının nedenini anlamak zor değil. Ancak ABD'nin diğer ülkelere göre daha iyisini yaptığı ortada. Örneğin Fransa dünyanın en güçlü matematikçilerini barındırmasına rağmen, günümüz Fransa bütçesi yetersizliklerinin sıkıntı yarattığı ifade edilmektedir. (Bkz. *Histoire des mathématiques-L3-S6,27 Fevriyir 2009*)

Fields Madalyasını İlk Kez Bir Kadın Aldı

Fields madalyasını 1924'ten beri ilk kez bir kadın kazandı. Harvard Üniversitesi'nden mezun İran asıllı ABD vatandaşısı Dr. Meryem Mirzakhani ödülünü Seul'de düzenlenen törende Güney Kore'nin ilk kadın Devlet Başkanı Park Geun-Hye'in elinden aldı. Uluslararası Matematik Derneği (IMU), ABD'de çalışan İranlı 37 yaşındaki Mirzakhani'nin, Riemann Yüzeyleleri olarak da bilinen sarmal matematiksel yapılar alanındaki çalışmasıyla ödüle layık görüldüğünü açıkladı. California'daki Stanford Üniversitesi'nde kompleks geometri dersleri veren Mirzakhani, araştırmasında, bir Riemann yüzeyindeki tüm olası geometri detaylandırma yapıları inceliyor. 1977'de Tahrân'da doğan Mirzakhani, 1994'te Hong Kong'da ve 1995'te Toronto'da düzenlenen Uluslararası Matematik Olimpiyatları'nda büyük başarı kazanmıştı. 1999'da Tahrân'daki Şerif Teknoloji Üniversitesi'nden mezun olan Mirzakhani, 2004'te Harvard'dan doktora-sını almıştı.

Ödül Almanın Önemi

Dikkat edilecek olursa ödüllere bazılarının ciddi parasal olanaklar sağlanmasına rağmen bazıları da ödül belgesiyle yetinmektedir. Elbette parasal olanaklar önemlidir ama Nobel ya da Fields Madalyası almak gibi, bilimsel başarıda kazanılan onur ve başarı nedeniyle yaşanan haz, çoğu kimse tarafından anlaşılmasa da, çok daha önemlidir.

Örneğin, yüzyıldır çözülemeyen ve dünyanın en büyük 7 probleminden biri sayılan Poincaré önermesini Rus matematikçi Grigori Yakovlevich Perelman 2002 yılında çözmüştür. Perelman, çözümünün 4 yıl sonra 2006 yılında kabul görmesinden ve bu çekimye neden olan ABD'deki bazı matematikçilerin gerekli saygıyı göstermediği için onuru kıldığından, Clay Matematik Enstitüsü'nün koyduğu 1 milyon dolar para ödülünü 2010 yılında reddetmiştir.

Bu ödülü, komşularının söylediğine göre, evinde kendisine ait bir sandalye, bir yatak ve bir masa bulunuyor olmasına rağmen reddetmiştir. 2006 yılında, matematiğin Nobel'i olarak kabul edilen Fields Madalyası alan Perelman'ın Fields para ödülünü de reddettiğini belirtelim. Bilimsel çalışmada böylesi bir başarı elde etme sürecinde yaşananlar dikkate alındığında, psikolojik sorunlar yaşıyor olmasına rağmen Perelman'a hak vermemek olası mıdır?

Bilimsel başarı nedeniyle kazanılan ödül elbette önemlidir, özellikle ülkemiz için bu bir özelem olarak sıklıkla dile getirilir; Nobel almak, Fields Madalyası almak, ilk 100 içinde ön sıralarda yer alan üniversitelerimizin olması gibi. Ancak olması gereken, elde edilen başarının bireysel değil kurumsal bir nitelik taşıması ve başarının saygı görmesidir. Bilimsel başarının sürekliliği kişi için, giderek kurum ya da ülke için ön plana çıkmaktadır ve saygı çoğu zaman başarıyı elde eden kişi, kurum ya da ülke için başarı nedeniyle kazanılan ödülde de önemlidir.

İKÜ Sanat Koleksiyonu'ndan;

"Cumhuriyet Dönemi Ressamları"

Resim Sergisi

Sergimiz, 28 Ekim 2015 Çarşamba Gününe kadar sanatseverlerin ziyaretine açık olacaktır.

İKUSAG
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SANAT GALERİSİ
ATILAY YÜZÜMSESİ
www.iku.edu.tr / www.ikusag.com

Düzeltilme: 9 Ekim 2015 tarihli 1490 sayılı dergimizde yer alan Dr. Engin Moral'ın akademik unvanı şöyle: Dr. Engin Moral İstanbul Kültür Üniversitesi İşletmecilik Meslek Yüksek Okulu Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı